

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Vers 32 kondigt het definitieve oordeel af van Christus als de Opperste Wijsheid over ongelovigen en hardnekkigen die zich tegen Hem verzet hebben. En dat hebben ze helemaal aan zichzelf te wijten.

Spreuken 1:32. Want de afkering der slechten zal hen doden, en de voorspoed der zotten zal hen verderven

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd. Wel voeg ik er de onderstaande, voor de exegese belangrijke, opmerkingen aan toe.

1. Nogmaals herinneren we aan het literaire genre van de theodicee (zie pag. 68 in hoofdstuk 10a van deze studie), alsmede aan dat van de beeldspraak (zie pag. 57 in hoofdstuk 10a van deze studie).

2. In dit vers komt het woord "slechten" voor: iemand die gemakkelijk te beïnvloeden is, al is dat minder onschuldig dan het lijkt. Zie daarvoor pag. 181 en 184 bij mijn exegese van Spreuken 1:4. Ook lezen we in dit vers het woord "zotten". Zie daarvoor pag. 407 bij mijn exegese van Spreuken 1:22.

3. Eerder wezen we er al op dat allen die zich tegen God verzetten en Zijn Woord verachten in het oog van Christus als de Opperste Wijsheid geestelijke zelfmoord plegen. Zie pag. 374 bij mijn exegese van Spreuken 1:19, pag. 379 en 381 bij mijn exegese van Spreuken 1:20.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen twee Bijbelplaatsen naar onze tekst.

Spreuken 1:4. *'Om den slechten kloekzinnigheid te geven, den jongeling wetenschap en bedachtzaamheid'*.

Jeremia 48:11. *'Moab is van zijn jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op zijn heffe stil gelegen, en is van vat in vat niet geledigd, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd'*.

We hebben hierbij de volgende opmerking: Want uit deze Bijbelpassages blijkt wel hoe dwaas het is om op voorspoed te vertrouwen al ben je jong. Moab is daarbij een treffend voorbeeld hoe het niet moet. Het beeld is aan de bereiding van wijn ontleend. Wijn moet men niet op zijn droesem (heffe) laten liggen. Ze moet telkens weer van vat in vat gelegeerd worden. Dan blijft tenslotte een zuivere en smakelijke wijn over. Zo is het met slechten en zotten die zich tegen God en Zijn geboden verzetten en hun eigen boontjes willen doppen. De wijze Salomo waarschuwt tegen dat soort leven in dit kostelijke Bijbelboek. De Opperste Wijsheid heeft hen er niet voor over!

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

כִּי מְשׁוּבָת פְּתוּם תְּהָרְגֶם וְשִׁלוֹת כְּסִילִים תֵּאבְדֶם:

Transcriptie

kíy m'esjwoebat pet'aa'yim t'aharg'eeem w'esj'lwat k'es'yilyim t'e'abbed'eem:

Werkvertaling

Want afkerigheid van onnozelen zal hen doden en voorspoed van dwazen zal hen verwoesten:

Septuaginta

ἀνθ' ὧν γὰρ ἡδίκουν νηπίους φονευθήσονται καὶ ἐξετασμός ἀσεβείας ὀλεῖ
anth' 'oon gar hdikoun nhipious phoneuthhsontai kai exetasmos asebeis olei

Transcriptie

Vertaling

Want verkeerdheid zal onnozelen doden en voorspoed richt goddelozen te gronde.

Vulgata

aversio parvulorum interficiet eos et prosperitas stultorum perdet illos

Vertaling

Afkerigheid van onnozelen doodt hen en voorspoed van dwazen verderft hen.

Franse vert.	C'est leur indocilité qui tue les gens stupides et leur assurance qui perd les sots.
Vertaling	Hun onnozelheid doodt de domme mensen en hun (schijn)zekerheid verderft de zotten.
Duitse vert.	Das die Albernern gelüstet, tötet sie, und der Ruchlosen Glück bringt sie um.
Vertaling	Wat de onnozelen zint, doodt hen, en geluk van de roekelozen brengt hen om.
Engelse KJV	For the turning away of the simple shall slay them, and the prosperity of fools shall destroy them.
Vertaling	Want de afkerigheid van de onnozelen zal hen doden en de voorspoed van dwazen zal hen verwoesten.
American SV	For the backsliding of the simple shall slay them, And the careless ease of fools shall destroy them.
Vertaling	Want de afkerigheid van de onnozelen zal hen doden en het zorgeloze gemak van dwazen zal hen verwoesten.
Geneva Bible	For ease slaieth the foolish, and the prosperitie of fooles destroyeth them.
Vertaling	Want gemak doodt de dwaas en de voorspoed van dwazen verwoest hen.
Statenvertaling	Want de afkering der slechten zal hen doden, en de voorspoed der zotten zal hen verderven.
Herziene SV	want de afvalligheid van de onverstandigen zal hen doden en de zorgeloze rust van de dwazen zal hen ombrengen.
Nieuwe Vert.	Want de afkerigheid der onverstandigen zal hen doden, de zorgeloosheid der dwazen zal hen te gronde richten.
Leidse vertaling	Want de afval der onnozelen doodt henzelf en de zorgeloosheid der dwazen brengt hen ten verderve.
Nw. Bijbelvert.	Want wie onnozel is, gaat aan zijn halsstarrigheid ten onder, en zelfgenoegzaamheid brengt de dwazen om.
Het Boek	Want hun onwil wordt hun dood en hun voorspoed zal bedrieglijk blijken; ook die kan hun val niet voorkomen.
Naardense BV	want de afkerigheid van simpele zielen zal henzelf ombrengen,- de tevredenheid van domkoppen laat hen teloorgaan;
Willibrord vert.	Want de onverstandigen vinden de dood door hun eigen onverschilligheid en de dwazen gaan te gronde door hun eigen lichtzinnigheid.

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. In het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica zijn geen opmerkingen zodat we ons mogen houden aan de Masoretische tekst.
2. Wat Septuaginta en Vulgata betreft zijn er geen opmerkingen.
3. De Franse Vertaling vertaalt in plaats van "voorspoed" het woord "zekerheid". Immers, goddelozen denken dat hun niets kan overkomen!
4. De Duitse Vertaling geeft de betekenis van de tekst weer, in die zin dat duidelijk wordt dat wat onnozelen en dwazen als zien, voor hun ziel verderf en eeuwige ondergang betekent.
5. De Engelse Vertalingen (King James, American Standard en Geneva) hebben de Masoretische tekst correct weergegeven.
6. De Nieuwe Bijbelvertaling geeft net als Het Boek een prafrase in plaats van een vertaling.
7. Het is ook opvallend dat sommige Nederlandse vertalingen zoals de Naardense Bijbelvertaling als de Willibrord Vertaling wel de betekenis van de tekst weergeven maar niet letterlijk vertalen.
8. Recapitulerend hebben de geraadpleegde vertalingen Biblia Hebraica correct, althans naar de betekenis van de tekst, al is het niet altijd in letterlijke zin, weergegeven.

WOORDSTUDIE VAN- In dit onderdeel van mijn studie over dit vers geven we een filologische stu-
UIT HET HEBREEUWS die van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst met de tran-
scriptie en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

כִּי

De eerste consonant is כ, Kaf. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene om een harde uitspraak weer te geven. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Mhuppah ter verbinding. De tweede consonant is י, Yod. De transcriptie is kⁱy. De betekenis is “want”.

Deze woordvorm is een redegevend en verbindend Voegwoord en komt veel voor.

מְשׁוּבָּת

De eerste consonant is מ, Mem. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ש, Sjin. De derde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Sjoereq, een oe-klank waarbij de consonant niet wordt uitgesproken. De vierde consonant is ב, Beth. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Munah ter verbinding. De vijfde consonant is ת, Tau. De transcriptie is m^esjw^{oe}b^at. De betekenis is “afkerigheid”, “afvalligheid”.

Deze woordvorm is een Nomen femininum (vrouwelijk) singularis (enkelvoud) status constructus (soort naamval) dat alleen hier voorkomt en hoort bij het volgende woord. Dit Nomen, מְשׁוּבָּת, m^esjw^{oe}b^{aa}h, is oorspronkelijk een Participium of deelwoord van het verbum of werkwoord שׁוּב, sjwoeb, en betekent “terugkeren”; “afkeren”; “afvallen”.

פְּתִיִּם

De eerste consonant is פ, Pe. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene om een harde uitspraak weer te geven. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ת, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De derde consonant is י, Yod. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Munah ter verbinding. De vierde consonant is ם, Slot-Mem. De transcriptie is p^et^{aa}yⁱm. De betekenis is “onnozelen”.

Deze woordvorm is een Nomen of Naamwoord, masculinum (mannelijk), pluralis (meervoud) en betekent “onnozelen”; “simpelen”; “eenvoudigen”; “slechten”. Deze woordvorm is afgeleid van het enkelvoud פְּתִי, p^etyⁱ. Zie daarover wat ik eerder heb opgemerkt bij de exegese van Spreuken 1:4, pag. 181 en 184.

תְּהַרְגֵם

De eerste consonant is ת, Tau. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene om een harde uitspraak weer te geven. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Atnaach ter onderscheiding. De tweede consonant is ה, He. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is ר, Resj. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens als aanduiding van het einde van de lettergreep. De vierde consonant is ג, Gimel. Het vocaalteken onder deze consonant is Tsere, een ee-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Silluq ter onderscheiding. De vijfde consonant is ם, Slot-Mem. De transcriptie is t^ah^arg^{ee}m. De betekenis is “zij zal hen doden”. Die “zij” slaat dan terug op “afkerigheid van onnozelen”.

Deze woordvorm, die alleen hier voorkomt, is een vorm van het verbum תְּהַרְגֵם, t^{aa}rag, en betekent “doden”. Deze conjugatie staat in de qalvorm, imperfectum (een bepaalde tijd), derde persoon, femininum, singularis, met een suffix (achtervoegsel), derde persoon, masculinum, pluralis. Met andere woorden: het werkwoord slaat terug op “afkerigheid” en het suffix op “onnozelen”: “afkerigheid van onnozelen zal hen (=deze onnozelen) doden”.

וְשִׁלוֹת

De eerste consonant is ו, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, uitgesproken als een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ש, Sjin. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is ל, Lamed. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens als aanduiding van het einde van de lettergreep. De vierde consonant is ו, Waw. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Dhi ter onderscheiding. De vijfde consonant is ת, Tau. De transcriptie is w^esj^alw^at. De betekenis is “en voorspoed”.

Deze woordvorm die alleen hier voorkomt bestaat uit twee woorden. Het eerste is ו, Waw, en is een verbindend Voegwoord. Het tweede is een Nomen, afgeleid van het woord שְׁלוֹהַ, sj^alw^ah. Deze vorm is er een declinatie of verbuiging van en staat voor femininum, singularis, status constructus, en staat parallel met het eerdere woord מְשׁוּבָת en is eveneens femininum, singularis, status constructus. De betekenis is “voorspoed”; “rust”; “zorgeloosheid”; “zelfverzekerdheid”.

כְּסִילִים

De eerste consonant is כ, Kaf. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene om een harde uitspraak weer te geven. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is ס, Samech. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De derde consonant is י, Yod. De vierde consonant is ל, Lamed. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Munah ter verbinding. De vijfde consonant is י, Yod. De zesde consonant is ם, Slot-Mem. De transcriptie is k^esⁱylⁱym. De betekenis is “dwazen”.

Deze woordvorm is een Nomen, masculinum, pluralis, van het woord כְּסִיל, k^esⁱyl, en betekent “dwaas”, “zot”. Zie daarover wat ik eerder heb opgemerkt bij de exegese van Spreuken 1:22, pag. 407.

תֵּאַבְדֶּם׃

De eerste consonant is ת, Tau. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Lene om een harde uitspraak weer te geven. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De tweede consonant is א, Aleph. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De derde consonant is ב, Beth. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte als teken van verdubbeling. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, een toonloze e en getranscribeerd als ^e. De vierde consonant is ד, Daleth. Het vocaalteken onder deze consonant is Tsere, een ee-klank. Het accentteken links van dit vocaalteken is Silluq, verbonden met Sof Passuq om het einde van dit vers aan te geven. De vijfde consonant is ם, Slot-Mem, gevolgd door het schriftteken Sof Passuq, ׃, teken van Pausa en het einde van dit vers. De transcriptie is t^eabb^ed^eem: . De betekenis is “zij zal hen verwoesten”. En die “zij” slaat op “voorspoed van dwazen”.

Deze woordvorm die alleen hier voorkomt is een vorm van het verbum תֵּאַבַּד, ’aab^ad, en betekent “verwoesten”; “te gronde richten”. Deze conjugatie staat in de pielvorm, imperfectum, derde persoon, femininum, singularis, met een suffix, derde persoon, masculinum, pluralis. Met andere woorden: het werkwoord slaat terug op “voorspoed” en het suffix op “dwazen”: “voorspoed van dwazen zal hen (=deze dwazen) verwoesten”. Merk op het parallelismus membrorum tussen het eerste bicolon en het tweede bicolon van dit vers! Het is bepaald niet onschuldig hoe mensen handelen die zich van God en Zijn Woord niets aantrekken.

DE SCHAT AAN SCHRIFT-
TUURLIJKE KENNIS.

Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen welke behoren bij Spreuken 1:32 in volgorde van Bijbelboek van belang. Daarbij hebben we de volgende opmerkingen.

Deuteronomium 32:15-44. *‘Als nu Jeschurun vet werd, zo sloeg hij achteruit (gij zijt vet, gij zijt dik, ja, met vet overdekt geworden!); en hij liet God varen, Die hem gemaakt heeft, en vermaadde den Rotssteen zijns heils. Zij hebben Hem tot ijver verwekt door vreemde goden; door gru-*

welen hebben zij Hem tot toorn verwekt. Zij hebben aan de duivelen geofferd, niet aan God; aan de goden, die zij niet kenden; nieuwe, die van nabij gekomen waren, voor dewelke uw vaders niet geschrikt hebben. Den Rotssteen, Die u gegeneerd heeft, hebt gij vergeten; en gij hebt in vergetenis gesteld den God, Die u gebaard heeft. Als het de HEERE zag, zo versmaadde Hij hen, uit toornigheid tegen zijn zonen en zijn dochteren. En Hij zeide: Ik zal Mijn aangezicht van hen verbergen; Ik zal zien, welk hunlied einde zal wezen; want zij zijn een gans verkeerd geslacht, kinderen, in welke geen trouw is. Zij hebben Mij tot ijver verwekt door hetgeen geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hun ijdelheden; Ik dan zal hen tot ijver verwekken door diegenen, die geen volk zijn; door een dwaas volk zal Ik hen tot toorn verwekken. Want een vuur is aangestoken in Mijn toorn, en zal bernen tot in de onderste hel, en zal het land met zijn inkomst verteren, en de gronden der bergen in vlam zetten. Ik zal kwaden over hen hopen; Mijn pijlen zal Ik op hen verschieten. Uitgeteerd zullen zij zijn van honger, opgegeten van den karbonkel en bitter verderf; en Ik zal de tanden der beesten onder hen schikken, met vurig venijn van slangen des stofs. Van buiten zal het zwaard beroven, en uit de binnenkamers de verschrikking; ook den jongeling, ook de jonge dochter, het zuigende kind met den grijzen man. Ik zeide: In alle hoeken zoude Ik hen verstrooien; Ik zoude hun gedachtenis van onder de mensen doen ophouden; Ten ware, dat Ik de toornigheid des vijands schroomde, dat niet hun tegenpartijen zich vreemd mochten houden; dat zij niet mochten zeggen: Onze hand is hoog geweest; de HEERE heeft dit alles niet gewrocht. Want zij zijn een volk, dat door raadslagen verloren gaat, en er is geen verstand in hen. O, dat zij wijs waren; zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken. Hoe zoude een enige duizend jagen, en twee tien duizend doen vluchten, ten ware, dat hunlied Rotssteen hen verkocht, en de HEERE hen overgeleverd had? Want hun rotssteen is niet gelijk onze Rotssteen, zelfs onze vijanden rechters zijnde. Want hun wijnstok is uit den wijnstok van Sodom, en uit de velden van Gomorra; hun wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven; zij hebben bittere beziën. Hun wijn is vurig drakenvenijn, en een wreed adderenvergift. Is dat niet bij Mij opgesloten, verzegeld in Mijn schatten? Mijn is de wraak en de vergelding, ten tijde als hunlied voet zal wankelen; want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten. Want de HEERE zal aan Zijn volk recht doen, en het zal Hem over Zijn knechten berouwen; want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en verlatene niets is. Dan zal Hij zeggen: Waar zijn hun goden; de rotssteen, op welken zij betrouwden? Welker slachtofferen vet zij aten, welker drankofferen wijn zij dronken; dat zij opstaan en u helpen, dat er verbergings voor u zij. Ziet nu, dat Ik, Ik DIE ben, en geen God met Mij, Ik dood en maak levend; Ik versla en Ik heel; en er is niemand, die uit Mijn hand redt! Want Ik zal Mijn hand naar den hemel opheffen, en Ik zal zeggen: Ik leef in eeuwigheid! Indien Ik Mijn glinsterend zwaard wette, en Mijn hand ten gerichte grijpt, zo zal Ik wraak op Mijn tegenpartijen doen wederkeren, en Mijn hateren vergelden. Ik zal Mijn pijlen dronken maken van bloed, en Mijn zwaard zal vlees eten; van het bloed des verslagenen en des gevangenen, van het hoofd af zullen er wraken des vijands zijn. Juicht, gij heidenen, met Zijn volk! want Hij zal het bloed Zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op Zijn tegenpartijen doen wederkeren, en verzoenen Zijn land en Zijn volk. En Mozes kwam, en sprak al de woorden dezes lieds voor de oren des volks, hij en Hoséa, de zoon van Nun.'

Psalm 69:23. 'Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik, en tot volle vergelding tot een valstrik'.

Psalm 92:7-8. 'Een onvernunftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat ditzelve niet; Dat de goddelozen groeien als het kruid, en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden'.

Spreuken 8:36. 'Maar die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen, die Mij haten, hebben den dood lief'.

Jeremia 48:11-12. 'Moab is van zijn jeugd aan gerust geweest, en hij heeft op zijn heffe stil gelegen, en is van vat in vat niet geledigd, en heeft niet gewandeld in gevangenis; daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd. Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik hem vreemde gasten zal toeschikken, die hem in vreemde plaatsen zullen voeren, en zijn vaten ledigen, en hunlied flessen in stukken slaan'.

Lukas 12:16-21. 'En Hij zeide tot hen een gelijkenis, en sprak: Eens rijken mensen land had wel gedragen; En hij overleide bij zichzelf, zeggende: Wat zal ik doen, want ik heb niet, waarin ik mijn vruchten zal verzamelen. En hij zeide: Dit zal ik doen; ik zal mijn schuren afbreken, en grotere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas, en deze mijn goederen; En ik zal tot mijn ziel

zeggen: Ziel! gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn voor vele jaren, neem rust, eet, drink, wees vrolijk. Maar God zeide tot hem: Gij dwaas! in dezen nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn? Alzo is het met dien, die zichzelf schatten vergadert, en niet rijk is in God'.

Lukas 16:19-25. 'En er was een zeker rijk mens, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende allen dag vrolijk en prachtig. En er was een zeker bedelaar, met name Lazarus, welke lag voor zijn poort vol zweren; En begeerde verzadigd te worden van de kruimkens, die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en lekten zijn zweren. En het geschiedde, dat de bedelaar stierf, en van de engelen gedragen werd in den schoot van Abraham. En de rijke stierf ook, en werd begraven. En als hij in de hel zijn ogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijn schoot. En hij riep en zeide: Vader Abraham, ontferm u mijner, en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water dope, en verkoele mijn tong; want ik lijde smarten in deze vlam. Maar Abraham zeide: Kind, gedenk, dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade; en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten'.

Johannes 3:36. 'Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem'.

Hebreë 10:38-39. 'Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven; en zo iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen. Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die geloven tot behouding der ziel'.

Hebreë 12:8. 'Maar indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden, en niet zonen'.

Hebreë 12:25. 'Ziet toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt; want indien dezen niet zijn ontvloden, die dengene verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veelmeer zullen wij niet ontvloden, zo wij ons van Dien afkeren, Die van de hemelen is;'

Jakobus 5:5. 'Gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting'.

Openbaring 9:11. 'En zij hadden over zich tot een koning den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreeuws Abaddon, en in de Griekse taal had hij den naam Apollyon'.

Opmerkingen:

1. Mozes heeft reeds duidelijk gemaakt (Deuteronomium 32) dat zij, die rust en voorspoed zoeken zonder God en zich van Hem afkeren, geen vrede zullen hebben. Dat geldt met name het volk van Gods verbond en niet zozeer de heidenen want die weten niet dat de God van de Bijbel bestaat.

2. De overige citaten uit het Oude Testament spreken eveneens duidelijke taal en hameren op hetzelfde aambeeld. Dikwijls maakt voorspoed een mens lui. Dat is een groot gevaar voor Christenen. Al hoeft je niet naar verdrukking te verlangen, dikwijls geeft de HEERE Zijn zegen op zodanige wijze dat we Hem aanlopen als een waterstroom. Dan wordt de uitkomst uit de druk des te rijker. In de diepte groeit de schoonste mirthe.

3. Ook de citaten uit het Nieuwe Testament zijn zonneklaar. In de gelijkenis van de rijke dwaas en het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus die Christus vertelt, wordt rijkdom op zichzelf genomen niet afgekeurd maar wel wanneer we ons hart erop zetten. Duidelijk blijkt dat arme mensen de HEERE dikwijls harder nodig hebben dan rijke mensen, al kan armoede op zich reden zijn om de HEERE te vloeken. Daarom bad Agur dat ontroerende gebed in Spreuken 30:8 waar we lezen: *'armoede of rijkdom geef mij niet; voed mij met het brood mijns bescheiden deels'.*

4. Uit de geciteerde brieven van de apostelen blijkt dat het volgen van iemands lusten slechts een ogenblik schijngegot verschaft, tenminste zolang iemand leeft, maar dat daarna het oordeel des te bitter zal zijn.

5. Het citaat uit Openbaring is een heenwijzing naar het Hebreeuwse woord אבד: verwoesten of verderven. De duivel is de grote verderver, Abaddon, over wie Bunyan schrijft. Johannes aan wie de gekruisigde, opgestane en verheerlijkte Christus Zich had geopenbaard, kende de Schriften van het Oude Testament; en zeer zeker ook het Bijbelboek Spreuken.

UITLEG. Zie bij de exegese van vers 33.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers 33.